

НОВИ САД - На данашњи дан 1941. године, у селу Струганик недалеко од Ваљева, у жеку Другог светског рата, одржан је састанак Јосипа Броза и Драгољуба Драже Михаиловића, на којем није постигнут договор о заједничкој борби партизана и четника против окупатора.

Данас је четвртак, 19 септембар, 262. дан 2013. До краја године има 103 дана.

1356 – Енглеска армија предвођена "Црним Принцом" сином краља Едварда III, поразила је у бици код Поатјеа војску француског краља Жана II, чиме је окончана прва фаза Стогодишњег рата Енглеске и Француске. Истог дана 1370. Црни Принц је заузео и опустошио Лимонж.

1551 - Рођен је француски краљ Анри III, последњи монарх из династије Валоа. Током његове владавине од 1574. земља је била захваћена сукобима римокатолика и хугенота (француски протестанти - калвинисти). После побуне 1588. био је принуђен да напусти Париз и удружи се с вођом наварских хугенота Анријем од Наваре, потоњим краљем Анријем IV, првим из династије Бурбон, а убијен је 1589. док је опседао Париз.

1799 - Рођен је српски писац и политичар Јован Хаџић, познат и као Милош Светић, први председник Матице српске. Гимназију је учио у Карловцима и Пешти, права у Пешти и Бечу, а докторат права стекао је у Пешти 1826. У више навата био је посланик на српским црквено-народним саборима, али и у Угарском сабору. Био је доследан противник реформе Вука Караџића, и држао је да треба очувати славјаносербско

наслеђе. Био је адвокат, директор гимназије у Новом Саду, израдио је Грађански законик Србије (објављен 1844.). Уређивао је "Сербски летопис" (из окриља тог часописа израсла је Матица српска) и Давидовићеву "Голубицу" и покренуо часопис "Огледало сербско". Писао је поезију у псеудокласичарском стилу и преводио класичне ауторе: Хомера, Хорација и Вергилија, као и немачке писце, укључујући Гетеа. Неправедно је ниподаштаван из круга Вукових следбеника иако је био велики национални и културни радник, високих интелектуалних домета.

1802 - Рођен је мађарски револуционар Лајош Кошут, вођа Мађарске револуције 1848. непомирљив противник режима Хабзбуршке монархије. После упада снага аустријског генерала Јелачића у Мађарску у септембру 1848. организовао је Комитет за одбрану отаџбине, потукао је аустријске трупе и кренуо на Беч како би се обрачунао с Хабзбурзима. Народна скупштина је у априлу 1849. прогласила независност Мађарске као и свргавање монархије, а 2. маја га је изабрала за првог председника владе слободне Мађарске. Против Кошута су били и мађарски конзервативни кругови због његовог наглашеног либерализма, док је крупна аристократија (магнати) била опредељена за Хабзбурге. Због изразитог национализма против њега су били и немађарски народи Угарске, укључујући и већину Срба. Ипак међу његовим блиским сарадницима током револуције било је и људи српског порекла, попут Шандора Петефија (крштен као Александар Петровић) или генерала Јаноша (Јована) Дамјанића.

1837 - Код Пожаревца су започели први војни маневри регуларне српске војске, који су трајали 20 дана уз учешће 1.700 војника.

1881 - Председник САД Џејмс Ејбрам Гарфилд умро је од рана задобијених у атентату у Вашингтону 2. јула 1881. Гарфилд, противник ропства, постао је шеф државе 4. марта 1881.

1888 - Прво светско такмичење за избор лепотице одржано је у белгијској бањи Спа, а прва званично најлепша жена на планети постала је 18-годишња Креолка из Гваделупе Берта Сукаре.

1893 - Британски доминион Нови Зеланд је постао прва земља у којој су све жене добиле право гласа.

1911 - Рођен је енглески писац Вилијам Голдинг, добитник Нобелове награде за књижевност 1983. Привукао је многе читаоце романима прожетим атмосфером злокобног и језивог, иако није увек лако протумачити симболику у његовим делима, писаним у распону од најгрубљег реализма до алегорије. Дела: романи "Господар мува", "Наследници", "Хридине двојице мртвих", "Бег шкорпија", "Слободан пад", "Торањ катедрале", "Пирамида", "Видљива тмина", "Обреди пловидбе", есеји "Вреле капије", "Покретни циљ".

1914 - Непун месец дана после српске победе у Церској бици, делови Прве српске армије и Шеста аустроугарска армија започели су бој на Мачковом камену, на планини Јагодњи у северозападној Србији. После четвородневних даноноћних борби, погинуло је око 800 Срба и око 1.200 непријатељских војника. Бројношћу и артиљеријом надмоћне аустроугарске трупе принудиле су на повлачење српске снаге, које су трпеле велику оскудицу у муницији због кашњења савезничких испорука.

1922 - Рођен је чешки атлетичар Емил Затопек, који је на Олимпијским играма у Лондону 1948. освојио златну медаљу у трци на 10.000 метара, а на Играма 1952. у Хелсинкију на 5.000, 10.000 и у маратону. Оборио је 18 светских рекорда и победио заредом у 69 трка између 1949. и 1951.

1935 - Умро је руски физичар Константин Едуардович Циолковски, отац астронаутике. Још 1883. изложио је идеје о коришћењу реактивног погона код летилица, а 1903. објавио је прво класично дело из теорије астронаутике "Испитивање васионског простора реактивним апаратима". Поставио је основне једначине кретања ракете променљиве масе у безваздушном простору. Совјетска Академија наука установила је "Златну медаљу Циолковског" за изузетан допринос астронаутици и истраживању космоса.

1936 - Рођен је Ал Ертер, четвороструки олимпијски шампион у бацању диска. Ертер који је златне олимпијске медаље освојио у Мелбурну 1956, Риму 1960, Токију 1964. и у Мексико Ситију 1968. године, био је једини који је уз Карла Луиса успео да победи на четири узастопне Олимпијаде, а био је и једини олимпијац који је приликом сваког освајања злата обарао олимпијске рекорде. По завршетку атлетске каријере посветио се апстрактном сликарству.

1941 - Немачке трупе окупирале су Кијев у Другом светском рату, после битке која је

трајала 45 дана.

1955 - У Аргентини је војска оборила председника Хуана Перона, који је претходно изазвао бес римокатоличке цркве одвајањем цркве од државе. До 1973. Перон је живео у избеглиштву, а по повратку је опет изабран за председника, оставши на челу државе до смрти 1974.

1957 - Американци су у Невади отпочели прве подземне нуклеарне пробе.

1961 - Грађани Јамајке су на референдуму изгласали издвајање те острвске земље у Карипском мору из Западноиндијске федерације. Краткотрајна Федерација трајала је од 1958. до 1962. Био је то покушај да се британски поседи у Карибима окупе у федералну заједницу али се она распала пре пуне независности тих територија.

1975 - Умро је српски лекар Коста Тодоровић, стручњак за заразне болести, професор Београдског универзитета, члан Српске академије наука и уметности и Националне академије за медицину у Паризу. Написао је више од 150 радова на српском и страним језицима. Значајан је и његов рад на библиографији југословенских публикација из микробиологије, имунологије, епидемиологије и хигијене. Дела: "Уџбеник акутних и инфективних болести", "Приручник за лечење туберкулозног менингитиса".

1985 - У главном граду Мексика Сиудад Мексику и околини у земљотресу је погинуло око 12.000 људи.

1989 - Експлозију изнад Нигера авион типа ДЦ-10 француске компаније УТА, на линији Бразавил-Париз, за коју је доцније оптужена Либија, није преживео нико од од 171 особе, колико се налазило у авиону.

1992 - Савет безбедности Уједињених нација усвојио је резолуцију о искључењу СР Југославије из рада Генералне скупштине и оспорио је њено право да у УН наследи СФРЈ. Клуба Југославије остала је празна, а мисији СРЈ дозвољено је да остане у Њујорку и контактира са Саветом безбедности и другим органима УН.

1994 - Хиљаде америчких војника се искрцало на Хаити у операцији коју је Вашингтон означио као "поновно успостављање демократије" у тој карипској острвској земљи.

1999 - Међународне мировне снаге почеле су да се искрцавају на Источни Тимор, територију коју је четврт века раније припојила Индонезија. Та земља до 1975. била је португалска колонија отуда је матично католичко становништво имало отпор према присаједињењу муслиманској Индонезији.

2002 - У центру Тел Авива погинуло је петоро људи када је бомбаш-самоубица активирао експлозив у аутобусу, после чега је израелска влада одлучила да изолира Јасера Арафата и тенковима је опколила његово средиште у Рамали на Западној обали.

2003 - Председници Русије, Белорусије, Украјине и Казахстана потписали су на Јалти договор о формирању заједничког економског простора.

2006 - Извршен је државни удар у Тајланду. Војска је извела пуч и срушила владу Таксина Шинаватре и успоставила привремену владу, уз строгу лојалност круни. Портпарол завереника објаснио је да је војни удар био неопходан, пошто је влада милијардера Таксина Шинаватре довела земљу у веома озбиљну кризу.

2007 - Умро је српски економиста Коста Михајловић. Рођен је у Шапцу а дипломирао је на Правном факултету у Београду и докторирао 1957. на Економском факултету, где је био редовни професор од 1965. а доцније је постављен за директора Економског института Србије. Као члан Одељења друштвених наука САНУ обављао је функције секретара Одељења а затим је био члан Председништва САНУ, од 1998. до 2001. године.

2009 - Умро је Душан Каназир, председник САНУ од 1981. до 1994. Докторирао је физиолошке науке на Универзитету Либр у Бриселу и био је редовни професор Природно математичког факултета Универзитета у Београду и начелник лабораторије института у Винчи. Највише се бавио истраживањима у области молекуларне биологије.

(РТВ)